

Y · T · H · S

YLIOPILAIDEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ

Vuosikatsaus 2021

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon uusi aikakausi

Sisältö

YTHS 2021

Vuosi 2021 lukuina ja aikajanalla3
Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto uuteen aikakauteen5
Suuri harppaus keskellä pandemiaa6
YTHS kehittyy uudessa toimintaympäristössä.....7

Kohdennetulla palveluvalikoimalla terveyttä

Ammattikorkeakouluopiskelijat löysivät YTHS:n palvelut8
Toinen vuosi korona varjossa.....10
Yhteistyöllä terveyttä ja opiskelukykyä12

Positiivinen asiakaskokemus

Hoidon saatavuus ja laatu rakentavat asiakaskokemusta14
Moniammatillinen verkosto kehittää laatua16
Opiskelijan ääni kuuluu palvelujen kehittämisessä17

Osaavien ja motivoituneiden ammattilaisten yhteisö

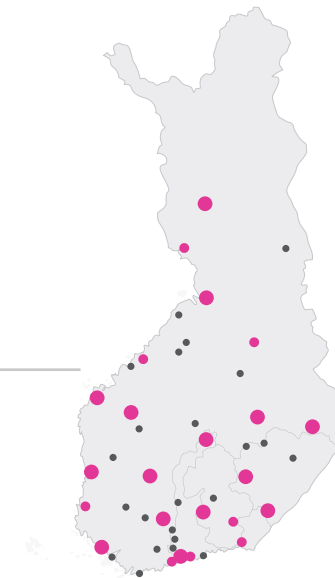
Uusien kollegoiden vuosi18

YTHS

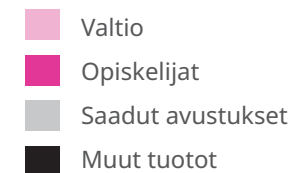
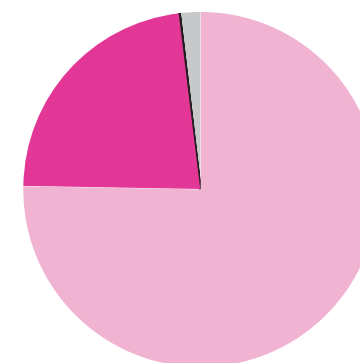
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tarina20

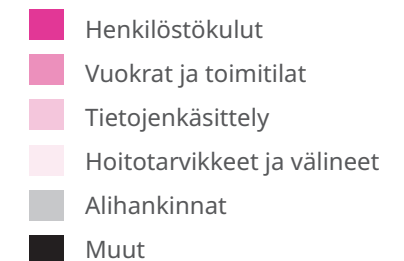
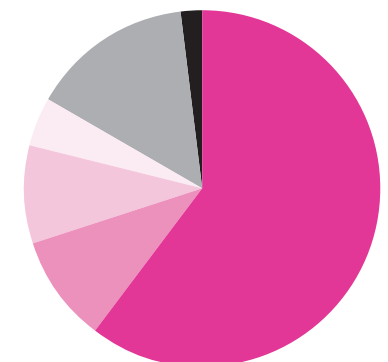
Vuosi 2021 lukuina

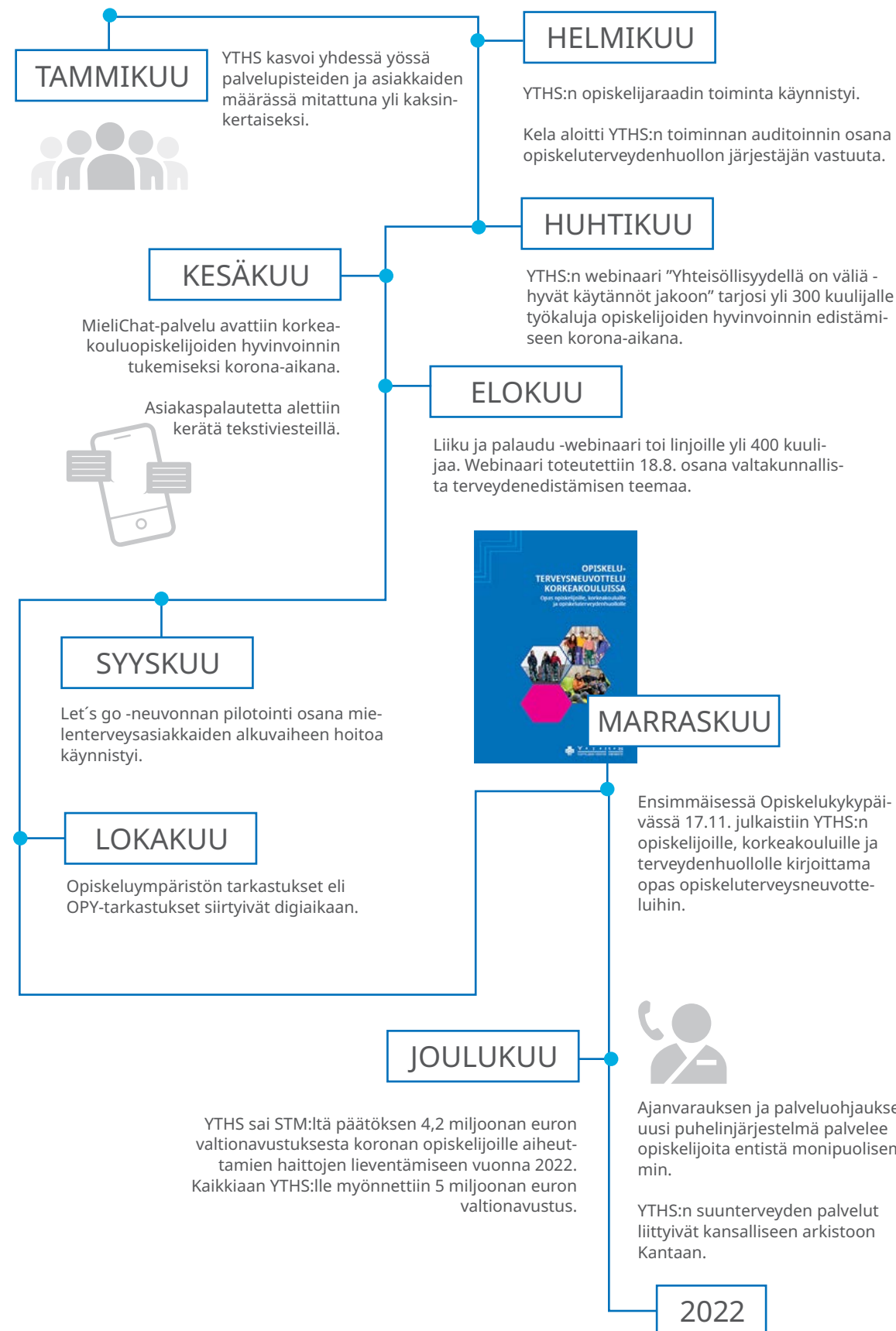
RAHOITUS 2021 (79,3 meur).

KULUT 2021 (78,9 meur).

Vuosi 2021

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto uuteen aikakauteen

Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta hyväksyttiin eduskunnassa maaliskuussa 2019 ja tasavallan presidentti vahvisti sen saman vuoden toukokuussa. Lain tarkoituksena on turvata korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen tasalaatuisuus ja saavutettavuus valtakunnallisesti. Lain mukaan YTHS vastaa palvelujen tuottamisesta ja Kela palvelujen järjestämisestä.

Laki tuli voimaan vuoden 2021 alussa. Vuoden ensimmäisenä arkipäivänä 4.1.2021 YTHS avasi ovensa kaikille korkeakouluopiskelijoille ja opiskeluterveydenhuollon uusi aikakausi alkoi.

	31.12.2020 asti	1.1.2021 alkaen
Palvelut	Yliopisto-opiskelijoiden terveydenhuollon palvelut tuottaa YTHS. Ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden palveluista vastaavat kunnat.	YTHS tuottaa yhdenvertaiset opiskeluterveydenhuollon palvelut kaikille korkeakouluopiskelijoille. Opiskeluterveydenhuollon sisältö määräytyy terveydenhuoltolain 17 §:n 2 momentin mukaan.
Asiakasmäärä	YTHS:n opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin kuuluu noin 125 000 yliopisto-opiskelijaa.	YTHS:n opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin tulevat myös ammattikorkeakouluissa opiskelevat ja asiakasmäärä on lähes 270 000 opiskelijaa.
Palvelualueet	YTHS:n toiminta on organisoitu 10 tulosvastuulliseen terveyspalveluyksikköön.	YTHS palveluverkko jakautuu viiteen tulosvastuulliseen palvelualueeseen. Aluejohtajat vastaavat palvelutuotannon johtamisesta.
Palvelupisteet	Lähipalveluja 18 paikkakunnalla. Omia palvelupisteitä on 12 kpl.	Lähipalveluja 45 paikkakunnalla. Omia palvelupisteitä 22 paikkakunnalla. 95 % opiskelijoista on omien palvelupisteiden piirissä.
YTHS:n henkilöstö	YTHS:llä on henkilöstöä noin 550 .	YTHS:llä on henkilöstöä noin 960 .
Terveydenhoitomaksu	Terveydenhoitomaksu on pakollinen ja ylioppilaskunnat keräävät sen jäsenmaksun yhteydessä.	Terveydenhoitomaksu on pakollinen ja velvoiteinen. Opiskelijat maksavat sen Kelalle lukukausittain eli kaksi kertaa vuodessa. Vuonna 2021 maksu on 35,80 euroa lukukaudessa eli 71,6 euroa lukuvuodessa.
Käyntimaksut	YTHS perii maksun perumatta jääneestä ajasta sekä käyntimaksuja tietyistä palveluista.	YTHS perii maksun vain perumatta jääneistä ajoista.
Rahoitus	YTHS:n rahoitus perustuu yliopisto-opiskelijoiden terveydenhoitomaksuun, Kelan sairausvakuutuslain mukaiseen korvaukseen sekä yliopistokaupunkien toiminta-avustukseen.	YTHS:n rahoitus perustuu korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitomaksuihin (23 %) ja valtion rahoitukseen (77 %).

Suuri harppaus keskellä pandemiaa

2020-luvun alku on ollut koettelemusten aikaa. Koronapandemia mullisti suomalaisten arjen. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on järkyttänyt mielenrauhaamme. Molemmat kriisit tulevat pitkään vaikuttamaan elämäämme. Poikkeukselliset ajat ovat jättäneet jäljen myös korkeakouluopiskelijoihin, joiden hyvinvoinnin, terveyden ja opiskelukyvyn eteen YTHS tekee töitä.

YTHS kykeni tarjoamaan palveluja opiskelijoille pandemian aikana täysipainoisesti. Esimerkiksi opiskelijoiden suunterveyden palvelut toimivat normaalisti toisin kuin useissa kunnissa. Monen opiskelijan mieli musteni, kun pandemia eristi heidät asuntoihinsa vieraalla paikkakunnalla. Jo pitempään opiskelijoiden mielenterveyden palvelujen kysyntä on kasvanut, mutta pandemia vauhditti kysyntää. Käytetyistä palveluista kolmannes on mielenterveyspalveluita.

YTHS otti vuonna 2021 suuren harppauksen, kun asiakasmäärä kasvoi yhdessä yössä 127 000:sta 270 000 opiskelijaan ja opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten määrä sekin lähes kaksinkertaistui. Palvelujen laajennus ammattikorkeakouluopiskelijoihin onnistui motivoituneiden ammattilaisten voimin.

Laajennusta oli valmisteltu vuodesta 2019 alkaen. Palvelupisteiden verkosto onnistuttiin organisoidaan hyvin ja työntekijät perehdyttämään uuteen työympäristöön. YTHS levittäytyi maantieteellisesti uusille alueille. Alku ei sujunut ihan kummalluksitta, kun ajanvarauksiin syntyi ruuhkia, mutta

ne saatiin ratkaistua alkuvuoden aikana. Se vaati asiakkailta pitkää pinnaa ja henkilöstöltä joustoa.

Säätiöllä pitää olla herkkyyttä kuunnella asiakkaidensa näkemyksiä. Suuren uudistuksen aikana se erityisesti korostuu. Opiskelijoiden osallistaminen palvelujen kehittämiseen on aivan keskeistä. Tärkeä vuorovaikutuskanava on Opiskelijajärjestö, jonka toiminta alkoi vuonna 2021. Avoimuuden saralla on monilla tavoin edetty. Esimerkiksi YTHS:n verkkosivuilta on löytynyt syyskuusta 2021 alkaen tietoa kuinka hoitoon pääsy on toteutunut yleis- ja mielenterveyden sekä suunterveyden palveluissa.

YTHS onnistui laajentumisvaiheessa hyvin uusien osaajien rekrytoinnissa. Työnantajana YTHS on luotettu ja arvostettu, mutta terveydenhuollon alan työvoimapula aiheuttaa rekrytointiin myös epävarmuutta. Säätiö on veloitettu tuottamaan opiskelijaterveydenhuollon palvelut ensisijaisesti omana toimintanaan.

Kehittyvät digipalvelut tarjoavat joustavuutta palvelutarjontaan, mutta henkilöstön saamiseen liittyvät vaikeudet ovat johtaneet siihen, että myös ostopalveluita on käytettävä. Kasvavana ongelmana on ostopalveluiden kustannusten voimakas nousu. Kuluvan vuoden agendalla tärkeänä keskustelunaiheena on myös palveluiden käytön ja ammattihenkilöstön mitoituksen kohtaaminen kaikilla paikkakunnilla.

Kesällä 2021 valmistui Kristiina ja Tapani Kuntun kirjoittama historiateos ”YTHS – EDELLÄKÄVIJÄ. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi”. Suosittelemme tutustumaan teokseen, joka avaa oivallisella tavalla YTHS:n roolin osana suomalaista terveydenhoitoa ja sen, miten olemme eri aikakausina rohkeasti uudistuneet opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Tuomo Yli-Huttula
Hallituksen puheenjohtaja

YTHS kehittyy uudessa toimintaympäristössä

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön historian-kirjoihin kirjoitetaan isoin numeroin päivämäärä 1.1.2021. Silloin astui voimaan laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Lakimuutos toi yhdessä yössä YTHS:n palvelujen piiriin 140 000 uutta asiakasta ja palvelujen tuotantoon noin 360 uutta opiskeluterveydenhuollon ammattilaista. Omien palvelupisteiden määrä lähes tuplaantui ja pienimmillä paikkakunnilla käynnistettiin palvelutuotannossa yhteistyö noin 40 kumppanin operoiman palvelupisteen kanssa.

YTHS:llä viime vuosi ei ollut muutosten päätepiste vaan välietappi. Suuret muutokset ottavat aina aikansa ja hioutuvat valmiiksi käytännön työssä saatujen kokemusten ja oppien kautta. Näin myös meillä. Vielä ei ole aika arvioida laajentumisen onnistumista kokonaisuutena vaan tarkastella osia ja tehdä ensimmäisen toimintavuoden aikana esiin nousseita ja tarvittavia muutoksia. Tänä vuonna tarkastelemme muun muassa palvelumallin yksittäisiä osia ja palveluverkon toimivuutta, jotka molemmat vaikuttavat merkittävästi palvelujen saavutettavuuteen.

Onnistumisia haluamme edelleen vahvistaa. Tähän sarakeeseen kirjataan digitalisaation hyödyntäminen. YTHS:n palvelumallin uudistuksessa valtakunnalliset digitaaliset palvelut nostettiin vastuutiimimallin ohella uuden palvelumallin kivilajaksi. Tämä oli onnistunut valinta. Vuonna 2021 digipalveluissa hoidettiin jo yli 350 000 asiakas-kontaktia. Onnistuminen oli myös se, että ammatikorkeakouluopiskelijat löysivät YTHS:n palvelut ilman viiveitä. Lisäksi opiskeluyhteisöissä tehtävä työ ja terveystyöryhmät ovat käynnistyneet hienosti kaikissa ammattikorkeakouluissa ja uusissa palvelupisteissämme. Onnistumisten sarakeeseen listaan myös rekrytoinnit. Onnistuimme hyvin tilanteessa, jossa koko terveydenhoidon toimialalla on pulaa henkilöstöstä.

Uuden YTHS:n rakentaminen on tapahtunut maailmanlaajuisen pandemian keskellä. Sen vaikutus toimintaamme on ollut ennakoimatonta ja het-

kellisesti laajentumista suurempi. Koronapandemian kesto ja sen vaikutus korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointiin ja mielenterveyspalvelujen kysyntään on aiheuttanut palvelujen ruuhkautumista ja luonnollisesti asiakkaiden tyytymättömyyttä palvelujen saavutettavuuteen. Meille myönnetyllä 5 miljoonan euron valtionavustuksella olemme mm. vahvistaneet mielenterveyspalveluja digiklinikalla, hankkineet itsehoitoa tukevia ohjelmistoja ja vahvistaneet osaamista myös opiskeluyhteisöissä. Tämä ei kuitenkaan ratkaise perustoiminnan resursseja, jotka pitää laajentuneen toiminnan ja palvelukysynnän myötä saada asialliselle ja tarkoituksenmukaiselle tasolle. Se vaatii YTHS:n ja Kelan yhteistyötä.

Ensimmäinen vuosi korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon uudessa aikakaudessa saa arvosanan hyvä. Erityinen kiitos siitä kuuluu koko henkilöstöllemme. Lainaan YTHS:n valtuuskunnan ensimmäistä puheenjohtajaa Niilo Pesosta, joka vuonna 1955 totesi: ”Harvoin tapaa niin innostunutta, yhteisestä päämäärästä tietoisia ja sen saavuttamiseksi oman panoksensa antavaa joukkoa”.

YTHS:n työ jatkuu, elämme ja kehitymme muutoksessa. Matkalla meitä ohjaa tavoitteemme; laadukasta opiskeluterveydenhuoltoa helposti, nopeasti, saavutettavasti ja yhdenvertaisesti kaikille korkeakouluopiskelijoille.

Katariina Poskiparta
Toimitusjohtaja

Ammattikorkeakouluopiskelijat löysivät YTHS:n palvelut

YTHS avasi vuoden 2021 ensimmäisenä arkipäivänä ovensa yliopisto-opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluissa opiskeleville. Kunnallisten palvelujen piiristä siirtyneet ammattikorkeakouluopiskelijat löysivät YTHS:n palvelut hyvin.

Kaikkiaan YTHS:n palvelujen piirissä oli vuoden 2021 aikana keskimäärin hieman yli 266 000 opiskelijaa, joista yliopistoissa opiskeli 45 prosenttia ja ammattikorkeakouluissa 55 prosenttia. Opiskelijoista noin 2/3 käytti YTHS:n terveyden- ja sairaanhoidon palveluja. Yleis- ja mielenterveyden palveluihin kirjattiin 549 000 käyntiä lähes 100 000 opiskelijalle. Suunterveyden palveluissa asioi 64 200 opiskelijaa 165 000 käyntikerralla. Yleis- ja mielenterveyden palveluissa yhteydenotoista 44 prosenttia tuli ammattikorkeakouluopiskelijoilta ja suunterveyden palveluissa yli puolet, 56 prosenttia.

Saumattomia lähi- ja etäpalveluja

Vuoden 2021 alusta alkaen YTHS on tuottanut opiskeluterveydenhuollon palveluja viidellä maantieteellisellä alueella sekä valtakunnallisesti digipalvelujen yksikössä. Palvelut tuotetaan YTHS:n uuden palvelumallin mukaisesti. Sen tavoitteena on helpottaa asiakkaiden palveluihin pääsemistä, nopeuttaa hoidon alkamista, ohjata oikeisiin kanaviin ja varmistaa hoidon jatkuvuus.

Digipalveluissa yli 350 000 hoidettua kontaktia

Digitaalisesti tuotetuilla asiointi- ja etäpalveluilla on merkittävä rooli YTHS:n palvelujen saavutettavuuden varmistamisessa ja niiden käyttö kasvoi toimintavuoden aikana voimakkaasti.

Hoitopolut käynnistyvät YTHS:llä digipalveluista hoidontarpeen arvioinnista ja palveluohjauksesta, jonne otettiin vuonna 2021 yhteyttä noin 300 000 kertaa. Digilääkärin vastaanotolla hoidettiin 20 000 käyntiä ja ehkäisyneuvontaa sai 10 000 opiskelijaa. Digipalvelujen kokonaisuuteen kuuluvat myös matkailuterveyden ja seksuaaliterveyden palvelut sekä ravitsemusneuvonta. Lisäksi digiyksikkö tukee muuta palveluntuotantoa mm. koh-

dentamalla reseptejä ja käsittelemällä läheteitä. Uusina digipalveluina vuoden 2021 aikana avattiin digihoitajapalvelut sekä suunterveyden etäpalvelut, jossa suuhygienisti voi hoitaa opiskelijan purentavaivoja, antaa kotihoito-ohjeita tai opettaa hampaiden omahoitoa videovälitteisesti.

Digipalvelujen kehittäminen jatkuu sekä teknisten toteutusten että tarjottavien palvelujen osalta. Diginä tehokkaasti tuotettavien palvelujen tunnistaminen lisää palveluvalikoimaa ja diginatiivin asiakaskunnan näkökulmasta kanavien käytettävyyden ja toimintavarmuuden kehittäminen on tärkeää. Keskiössä on myös etä- ja digipalvelujen potilasturvallisuus, jonka edelläkävijä YTHS haluaa olla.

27 tiimiä huolehtii opiskelijoista ja opiskelu-yhteisöistä

Osana palvelumallia viidellä palvelualueella otettiin käyttöön moniammatillinen vastuutiimimalli. Vastuutiimejä on kaikkiaan 27, ja ne huolehtivat kukin omasta korkeakoulustaan tai sen osasta. Tiimien hoitamat opiskelijamäärät vaihtelevat alueittain 5 000 - 15 000 välillä. YTHS:llä vastuutiimiin kuuluu yleislääkäri, terveydenhoitaja, mielenterveystyötä tekevä sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja sekä fysioterapeutti. Tiimi huolehtii kaikista yksittäisen opiskelijan ja koko opiskelu-ympäristön paikallisista palveluista ja vastaa terveyden- ja sairaanhoidon palvelujen lisäksi mm. opiskelu-ympäristön tarkastuksista ja ennaltaehkäisevästä ja terveydenedistämistyöstä.

Tiimien toimintaa ohjaavat valtakunnallisesti yhdessä sovitut toiminnan reunaehdot ja tavoitteet sekä yhteinen vastuu tuloksista. Muilta osin tiimit toimivat itsenäisesti ja mukauttavat toimintaansa tiimin vallitsevan tilanteen ja opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Tiimimallin keskeinen anti osana palvelumallia on vastuutiimi tuntemus oman korkeakoulun ja siellä opiskelevien erityispiirteistä ja tämän tiedon hyödyntäminen kaikilla tasoilla.

Omaa palvelutuotantoa täydennetään alihankinnalla

YTHS:n laaja palveluverkko perustuu palveluiden saavutettavuuteen ja palvelupistekohtaiseen asiakaspohjaan. Vuoden 2021 alussa YTHS:n oma palvelupiste avattiin sellaisille paikkakunnille, joissa korkeakouluopiskelijoita on palveluiden piirissä vähintään 2000. Suunterveyden palvelut löytyvät paikkakunnilta, joissa asiakaspohja on vähintään 4000. Muualla palvelut tarjotaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Alihankintana opiskeluterveydenhuollon palveluita tuotetaan noin 5 % asiakaskunnasta yleis- ja mielenterveydessä 23:lla ja suunterveydessä 15:ta paikkakunnalla. Kumppaniverkoston tuottamissa yleis- ja mielenterveyden palveluissa asioi vuonna 2021 noin 1 500 opiskelijaa ja suunterveyden palveluissa noin 2 000 opiskelijaa kaikkiaan noin 10 000 kertaa. Palveluja käyttivät sopimusten mukaisesti vain kyseisen paikkakunnan korkeakoulussa opiskelevat.

Opiskeluterveydenhuollon palvelujen lisäksi YTHS hankkii omille palvelupisteilleen alihankintana laboratorio- ja kuvantamispalvelut.

YTHS:n digipalveluja opiskelijalle

- Hoidontarpeen arviointi
- Digilääkäripalvelut
- Digihoitajapalvelut 10/2021 ->
- Matkailuterveyden palvelut
- Ehkäisyneuvonta ja ehkäisyn aloitus/vaihto
- Seksuaaliterveyden palvelut
- Ravitsemusneuvonta
- Puheterapia valioäänenkäyttäjille
- Suunterveyden etäpalvelut

Toinen vuosi koronan varjossa

Vuosi 2021 elettiin edelleen pandemian varjossa ja sen vaikutukset näkyivät YTHS:n palvelujen kysynnässä ja tuottamisessa. Merkittävin muutos oli mielenterveyspalvelujen kysynnässä, joka kasvoi jo vuonna 2020 noin 26 %. Vuonna 2021 mielenterveyspalveluja haki puolen vuoden tarkastelujaksolla 40 opiskelijaa tuhannesta.

Mielenterveyspalvelujen kysynnän kasvu on valtakunnallinen koko väestöä koskeva trendi, joka on näkynyt jo pitkään myös opiskeluterveydenhuollossa. Pitkään jatkunut korona-aika on kuitenkin tuonut mielenterveyspalvelujen piiriin myös sellaisia opiskelijoita, jotka toisenlaisissa olosuhteis-

sa eivät näitä palveluja tarvitsisi. Terveysvuoden 2021 tilastoissa opiskelijoista 33 % hakeutui palveluihin mielenterveyssyistä ja kaikki käynnit huomioiden yleisimmät diagnoosit liittyivät sekä naisilla että miehillä ahdistukseen ja masennukseen.

Toinen koronavuoden vaikutus on edelleen lisääntynyt etävastaanottojen määrä; pandemian alusta saakka videovastaanotot ovat olleet suunterveyttä lukuun ottamatta vallitseva vastaanottamisen tapa. Vuonna 2021 yleis- ja mielenterveyden vastaanotoista yli puolet tapahtui videoyhteydellä.

YTHS opiskelijoiden tukena

Korona iski korkeakouluopiskelijoihin kovalla voimalla. Sen vaikutuksia opintoihin, arkielämään ja elintapoihin selvitettiin korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksessa helmi-maaliskuussa 2021. THL:n ja Kelan tekemän tutkimuksen tulokset julkaistiin kesäkuussa 2021. Niiden mukaan korkeakouluopiskelijoista lähes puolet koki opintojen vaatiman työmäärän lisääntyneen ja 70 % koki opiskelun vaikeutuneen koronaepidemian aikana. Yli puolet kertoi myös yksinäisyyden tunteen lisääntyneen.

Koronapandemiasta johtuvien hyvinvointivajeiden korjaamiseen YTHS haki ja sai valtionavustusta kahdessa erässä kaikkiaan noin 5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2020 jätetyn hakemuksen perusteella YTHS:lle myönnettiin 0,75 miljoonan euron valtionavustus huhtikuussa 2021. Tämän avulla mm.

käynnistettiin anonyymi MieliChat-palvelu, hankittiin opiskelijoiden käyttöön hyvinvoinnista ja masennuksesta kertovat videokirjastot, koulutettiin YTHS:n työntekijöitä Stressless- ja depressiokouluryhmien ohjaajiksi ja avattiin erillinen chat-kanava mielenterveysongelmiin liittyvien hoidontarpeen arvioiden tekemiseksi. Syksyllä käynnistettiin myös psykiatristen sairaanhoitajien ja yleislääkäreiden etävastaanotto toiminta ja laajennettiin aivojen tasavirtastimulaatiotoimintaa Helsinkiin, Tampereelle ja Ouluun.

Kesäkuussa 2021 YTHS jätti uuden, 4,25 M€:n suuruisen hakemuksen valtionavustuksesta. Päätös saatiin joulukuussa 2021. Sen yhteydessä muutettiin myös myönnettyjen avustusten käyttöaikaa vuoden 2022 loppuun saakka. Valtionavustuksen merkitys erityisesti matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen tuottamisessa vuonna 2022 on merkittävä.

Yhteistyöllä terveyttä ja opiskelukykyä

Opiskelu ympäristö- ja opiskeluyhteistyö on korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveyden huollossa merkittävä palvelukokonaisuus. Opiskeluyhteistyötä tehdään yhteistyössä erityisesti korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa. Sen tavoitteena on edistää ja ylläpitää opiskelijoissa ja yhteisöissä olevia hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja toisaalta vähentää altistavia ja laukaisevia riskitekijöitä.

Vuonna 2021 opiskeluyhteistyö ja terveystyöryhmätyöskentely käynnistettiin kaikissa ammattikorkeakouluissa ja YTHS:n uusissa palvelupisteissä. Opiskeluyhteisöt tavoitettiin laajasti tärkeillä teemoilla ja kiinnostavilla sisällöillä koronapandemiasta huolimatta.

Opas opiskeluterveysneuvotteluihin

Opiskelukyky oli yksi opiskeluyhteistyön näkyvistä teemoista vuonna 2021. YTHS järjesti marraskuussa yli 600 osallistujalle kautta aikain ensimmäisen Opiskelukykypäivän, jossa avattiin opiskelukykyn vaikuttavia asioita ja kannustettiin kaikkia opiskeluyhteisöissä toimivia ottamaan opiskelukykyä edistävät asiat arjessa huomioon. Opiskelukykypäivässä julkaistiin myös opiskeluterveysneuvottelumalli ja Opiskeluterveysneuvottelu korkeakouluissa -opas. Opiskeluterveysneuvottelun tavoitteena on opiskelijan, korkeakoulun ja opiskeluterveydenhuollon kolmikannassa etsiä ratkaisuja opiskelukyvyn edistämiseksi ja opintojen mahdollistamiseksi.

Opiskelukyvyn kartoittamiseen ja opintojen jatkamiseen tähtääviä opiskeluterveysneuvotteluja toteutettiin oppaan viitoittamalla tavalla useissa palvelupisteissä.

OPY-tarkastukset siirtyivät digiaikaan

Opiskelu ympäristön tarkastukset eli OPY-tarkastukset ovat YTHS:n lakisääteinen tehtävä. Niistä saatava tieto syventää YTHS:n henkilökunnan ym-

Opiskelukyvyn tukeminen on koko opiskeluyhteisön tehtävä.

Tutustu opiskeluterveysneuvottelu korkeakoulussa -oppaaseen >>>

märrystä opiskeluyhteisöstä ja lisää valmiuksia tukea opiskelijaa tilanteissa, joissa opiskelijan haasteet liittyvät opiskelu ympäristöön.

Opiskelu ympäristön tarkastuksilla halutaan varmistaa, että opiskelijana voit opiskeluyhteisössäsi hyvin niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin. Käytännössä tarkastuksissa kiinnitetään huomiota esimerkiksi siihen, ehtiikö luentojen välissä syömään, onko opiskelutilojen ergonomia kunnossa ja kokevatko opiskelijat opiskeluyhteisöissä häirintää.

Vuonna 2021 OPY-tarkastuksissa siirryttiin digiaikaan, kun lokakuussa otettiin käyttöön tarkastusten digitalisoitu toimintamalli. Tarkastukseen osallistuvien yhteisessä käytössä on järjestelmä, jossa tarkastuksessa kerättävä tietoa tallennetaan ja jaetaan kaikille osallistuville tahoille. Uuden toimintatavan ja digitaalisen alustan ansiosta OPY-tarkastuksessa kirjattujen kehittämiskohteiden seuranta tehostuu ja mahdollistaa kohdennetut interventiot yhteisöön. Kehittämiskohteita voidaan hyödyntää jatkossa myös paikallisessa terveystyöryhmätyössä. Uusi alusta otettiin käyttöön loppuvuodesta, kun opiskelu ympäristöt tarkastettiin Tampereella ja Kajaanissa.

Lähdetään liikkeelle!

YTHS:n terveyden edistämisen valtakunnallinen pääteema vuosina 2021–2022 on liikunta. Teeman valintaan vaikuttivat edellisen korkeakouluopiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia kartoittaneen KOTT-tutkimuksen tulokset, joiden mukaan vain noin puolet opiskelijoista harrasti kuntoliikuntaan vähintään pari kolme kertaa viikossa. Teemavuosien tavoitteena on parantaa opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kanssakäymistä liikunnan avulla ja kannustaa arkiliikunnan lisäämiseen.

- Teemavuodet starttasivat maaliskuussa 2021 Lähdetään liikkeelle -webinaarista, johon osallistui opiskeluyhteisöistä pitkälti yli 300 kuulijaa. Webinaarissa tarkasteltiin kokonaisvaltaisesti liikunnan merkitystä oppimiseen ja opiskelijan hyvinvointiin.
- Verkossa järjestetty YTHS-päivä venyi viikon mittaiseksi, kun Arki liikkuu -teemalla annettiin joka päivä vinkkejä liikkumiseen. Myös opiskelijat haastettiin kierrättämään hyvää ja jakamaan omat liikuntavinkkinsä.

- Liiku ja palaudu -webinaarissa elokuussa pureuduttiin siihen, kuinka liikunta auttaa aivojamme ja mieltämme palautumaan. Aihe kiinnosti yli 400 osallistujaa.
- Lokakuussa puhuttiin pienestä, mutta sitäkin tärkeämmästä liikkeestä, kun Liikuta hammarharjaa -kampanja nosti esiin suun omahoidon merkityksen terveydelle. Ohjeita ja suunhoitotuotteita sisältäviä starttipaketteja jaettiin yli 3000 kappaletta palvelupisteissä eri puolilla Suomea.
- Loppuvuodesta aine- ja opiskelijajärjestöjä innostettiin toteuttamaan ja jakamaan oma taukojumppavideo liekkimielisessä Lähdä liikkeelle -kilpailussa. Vielä ennen vuoden päättymistä voittajaksi julistettiin psykologian opiskelijoiden ainejärjestö Oidipus ry Itä-Suomen yliopistosta.

Valtakunnallisten kampanjoiden lisäksi vuoden aikana toteutettiin useita paikallisia hankkeita, joiden tavoitteena oli liikuntaan innostaminen ja mahdollistaminen.

Hoidon saatavuus ja laatu rakentavat asiakaskokemusta

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus ovat terveydenhuollon keskeisiä haasteita ja jatkuvan kehittämisen kohteita myös YTHS:llä. Toiminnan ja hoidon laadun ohella ne ovat keskeisiä asiakaskokemuksen ja -tyytyväisyyden elementtejä.

YTHS noudattaa palvelutuotannossa hoitotakuulainsäädäntöä ja sen mukaisia hoidontarpeen arvioinnin ja hoitoon pääsyn määräaikoja ja raportoi näiden toteutumisesta verkkosivuilla.

Yhteydensaanti ja hoidontarpeen arviointi ruuhkautui vuoden 2021 alussa, kun YTHS:n toiminta uudessa laajuudessa käynnistyi. Puhelujen määrä oli asiakasmäärän suhteellista kasvua suurempi erityisesti suunterveyden palveluissa. Palvelutason häiriö oli hetkellinen ja saatiin korjattua alkuvuoden aikana. Pääsääntöisesti yhteydensaanti ja hoidontarpeen arviointi toteutui vuonna 2021 saman päivän aikana.

YTHS:n palvelumallissa hoito alkaa yleis- ja mielenterveyden palveluissa yleensä opiskelijan oman tiimin yhteydenotolla, jonka aikana tehdään hoitosuunnitelma ja käynnistetään sen mukaiset toimenpiteet. Valtakunnallisesti tämä toteutui vuonna 2021 0-7 päivänä aikana 93 % asiakkaista. Suunterveyden palveluissa hoito alkaa vastaanotolla, jonne asiakkaista 27 % pääsi 0-7 päivän kuluessa. Hoitotakuun toteutuminen on kuvattu oheisissa graafeissa.

Yhteydensaanti
Samana arkipäivän kuluessa

Hoidontarpeen arviointi
Kolmen arkipäivän kuluessa yhteydenotosta

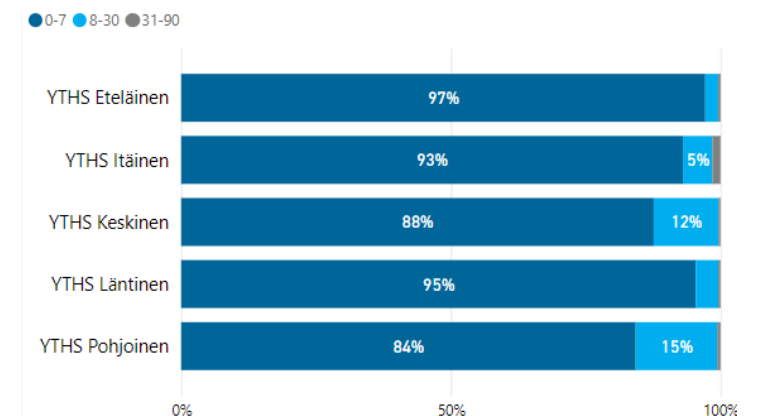
Hoitoon pääsy (kiireettömänä)
Yleis- ja mielenterveys 90 vrk
Suunterveys 180 vrk

YTHS raportoi hoitopääsystä verkkosivuillaan >>>

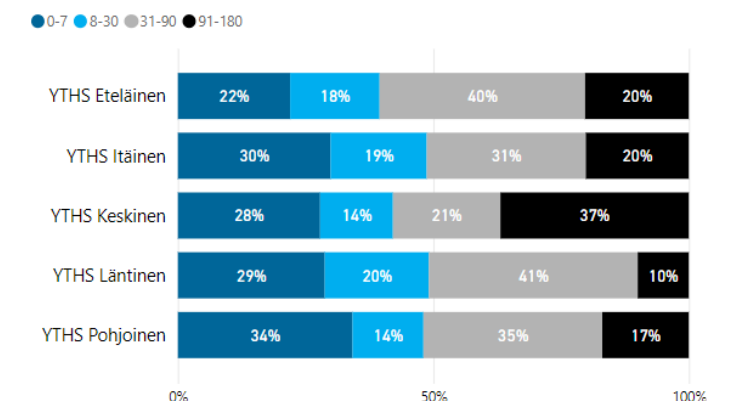
Terveydenhuoltolain mukaan asiakkaan on saatava arkipäivisin virka-aikana yhteys terveydenhuollon toimintayksikköön. YTHS:llä tämä tarkoittaa yhteydensaantia puhelimitse tai SelfChatissa. Hoidontarpeen kiireellisyys arvioidaan kolmen päivän sisällä yhteydenotosta. Hoitoon pääsyn kiireellisyys määritellään yksilöllisen hoidontarpeen mukaan. Arvioinnissa otetaan huomioon mm. sairauden oireet ja niiden vaikeusaste.

Lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun kiireettömään tutkimukseen tai hoitoon on päästävä yleis- ja mielenterveyden palveluissa kolmen kuukauden ja suunterveydessä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidontarve on todettu. Hoitoon pääsy tarkoittaa terveydenhuollossa hoitoprosessin alkamista hoidontarpeen arvioinnin jälkeen, esimerkiksi oman vastuutiimin yhteydenottoa.

HOIDON ALKAMINEN YLEIS- JA MIELENTERVEYDEN PALVELUISSA 2021.

HOIDON ALKAMINEN SUUNTERVEYDEN PALVELUISSA 2021.

- Tummansininen palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä 1-7 päivän kuluessa.
- Vaaleansininen palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä 8-30 päivän kuluessa.
- Harmaa palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä 31-90 päivän kuluessa.
- Musta palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä 91-180 päivän kuluessa.

Moniammatillinen verkosto kehittää laatua

Vuoden 2021 alussa YTHS:n laadunhallinnan rakenteita, laadun mittaamista sekä laatu tiedolla johtamista uudistettiin vastaamaan nykyistä toimintaa ja organisaatiomallia. Uusi moniammatillinen laatuverkosto koostuu kolmesta asiantuntijaryhmästä sekä alue- ja palvelupistekohtaisista laatu vastaavista. Asiantuntijaryhmät keskittyvät potilasturvallisuuden, potilashoidon- ja palveluiden laatuun sekä omavalvontaan.

- Potilasturvallisuusryhmä seuraa ja raportoi potilasturvallisuuden tunnuslukuja. Ryhmä käy läpi potilasturvallisuusilmoituksista nousevia ilmiöitä, tarkentaa tarvittaessa työohjeita, toteuttaa erilaisia teemapäiviä potilasturvallisuuden liittyen sekä vastaa YTHS:n potilasturvallisuussuunnitelman sisällöstä.
- Potilashoidon ja palveluiden ryhmä käy läpi asiakaspalautteita ja niistä seuranneita toimenpiteitä sekä kehittää palauteprosessia. Opiskelijaraadin käynnistyminen ja toiminnan kehittäminen, ammatillinen kehittyminen sekä hoidollisten prosessien laatu- ja vaikutavuuskriteerien laatiminen ovat ryhmän keskeisiä tehtäviä.
- Omavalvontaryhmän ydintavoitteet liittyvät riskiarvioprosessiin, laite- ja säteilyturvallisuuden kehittämiseen sekä lääkehoidon kokonaisuuteen. Ryhmä ylläpitää YTHS:n omavalvontasuunnitelmaa.

Tietoturva ja -suoja osa laadukasta potilastyötä

Tietosuojan toteutumiseen ja tietosuojatyön kehittämiseksi YTHS:llä otettiin vuonna 2021 käyttöön kattava tietotilinpäätös. Tilinpäätöksestä vastaa toimitusjohtajan nimeämä tietoturvaryhmä, joka valvoo tietoturvan eri osa-alueiden ajantasaisuutta. Tietotilinpäätöksessä käsitellään tietoturvallisuuden ja -suojan toteutuminen, tietovarannot, tietojen käsittelyn periaatteet ja menettelytavat, asiakkaiden oikeuksien toteutuminen, seuranta ja mittaaminen sekä kehittämistoimenpiteet.

YTHS on sitoutunut suojaamaan palvelujen piirissä olevien opiskelijoiden yksityisyyden. Verkkosivuilta löytyvästä tietosuojaselosteesta tiivistelmästä asiakkaat saavat kattavasti henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot. Verkkosivuilta löytyvät vahvan tunnistautumisen takaa myös sähköiset lomakkeet lokitieto- ja oikaisupyyntöihin sekä potilasasiakirjapyyntöihin. Tietoturvaa ja -suojaan liittyvissä asioissa opiskelijoilla on mahdollisuus olla yhteydessä tietosuojavastaavaan puhelimitse tai sähköisellä lomakkeella. Vuonna 2021 opiskelijoiden yhteydenottoja tuli 23 kpl (2020: 23 kpl). Pääsääntöisesti yhteydenotot koskivat yleistä neuvontaa, Selfin käyttöön liittyviä asioita ja tietojen näkymiseen liittyviä asioita.

Opiskelijan ääni kuuluu palvelujen kehittämisessä

Opiskelijaosallisuuden lisääminen palvelujen kehittämisessä on yksi YTHS:n strategisista tavoitteista. Opiskelijan ääni kuuluu YTHS:n palvelujen kehittämisessä mm. asiakaspalautteena ja opiskelijaraadin toiminnassa.

Asiakaspalautetta myös tekstiviestillä

Asiakaspalauteprosessia kehitettiin vuonna 2021 kun YTHS:llä otettiin käyttöön vastaanotoilla käyneille asiakkaille suunnatut tekstiviestinä lähetetyt palautekyselyt. Tekstiviestitse koottavan

palautteen tavoitteena on helpottaa palautteen antamista ja saada täsmällistä tietoa asiakastyytyväisyydestä eri palvelujen ja palvelutilanteiden osalta. Tekstiviestipalautteiden antajat (2397 kpl) olivat hoidon laatuun tyytyväisiä. Vastausten perusteella lasketun NPS-luvun keskiarvo oli +65. Tyytyväisimpiä asiakkaat olivat digitaalisiin palveluihin, joissa NPS oli +71.

Opiskelijat antoivat palautetta myös verkkosivulomakkeen kautta sekä anonymisti (1537) että vahvasti tunnistautuneena (1335). Edellisvuosien

Laatu varmistetaan auditoinneilla

Opiskeluterveydenhuollon toimijoiden roolit ja tehtävät muuttuivat YTHS:n laajentamisen yhteydessä. Vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyi Kelalle ja YTHS:n vastuulle tuli palvelujen tuottaminen lain ja Kelan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Osana opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuuta Kela seuraa YTHS:n tuottamien palvelujen laatua ja vaikutavuutta auditoidulla YTHS:n toimintaa. YTHS valvoo itse työnsä laatua ja vaikutavuutta entiseen tapaan mm. itsearviointeilla ja omavalvontasuunnitelman mukaisesti.

Auditoinneilla varmistetaan, että opiskelija saa YTHS:n palvelut yhdenvertaisesti valtakunnallisessa palveluverkostossa siten, että palvelut ovat helposti saatavia ja saavutettavia. Kela auditoi vuonna 2021 YTHS:n palvelujohdon sekä kaikkiaan 5 YTHS:n omaa ja 3 kumppaneiden palvelupistettä. Auditointipäivien aiheita olivat mm. laadunhallinta, henkilöstön perehdytys ja koulutus sekä vastuutiimimalli, mielenterveyden- ja päihdetyön yleinen prosessi ja erityisen tuen tarve.

Auditoinneissa keskityttiin vuoden ensimmäisellä puoliskolla erityisesti toiminnan käynnistymiseen yleis- ja mielenterveyden palveluissa. Suunterveyden palvelujen tarkastelu osana auditointia käynnistyi syksyllä 2021.

Opiskelijaraadin toiminta käynnistyi

YTHS:n opiskelijaraatitoiminta käynnistyi 18.2.2021, kun joukko yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoita kokoontui kautta aikain ensimmäiseen opiskelijaraadin järjestäytymiskokoukseen yhdessä YTHS:n asiantuntijoiden kanssa. Vuoden

aikana raati kokoontui erilaisissa kokoonpanoissa 10 kertaa. Koko raadin yhteisissä kokouksissa ja neljässä pienryhmässä tuotettiin toimintavuoden aikana uusia avauksia ja konkreettisia ehdotuksia toiminnan kehittämiseen. Opiskelijaraadin jäsenten osallistumisaste vuonna 2021 oli 43 %.

Uusien kollegoiden vuosi

YTHS:n palvelukseen tuli vuonna 2021 lähes 400 uutta työntekijää. Valtaosa uudesta henkilöstöstä aloitti työssään samanaikaisesti vuoden ensimmäisen arkipäivänä, mutta uusia työsuhteita alkoi tavomaista enemmän myös vuoden edetessä. Vuoden 2021 lopussa säätiön henkilöstömäärä oli 960.

Uusien ammattilaisten perehdytys opiskeluterveydenhuoltoon ja säätiö toimintaan oli yksi henkilöstövuoden keskeisistä teemoista. YTHS:n omassa sähköisessä oppimisympäristössä YTHS Akatemiassa julkaistiin perehdytysmateriaalina ohjeita ja noin 200 videota, joita katsottiin yhteensä 8172 tuntia. Sähköisen perehdytyksen lisäksi uudet työntekijät tutustuivat talon käytänteisiin ja toimintatapoihin säännöllisten tuutoritapaamisten ja koulutusten avulla. YTHS:llä perehdytys on työsuhteen elinkaaren keskeinen osa. Suunnitelmallinen ja kattava perehdytys luo pohjan työssä onnistumisella, työhyvinvoinnille ja osaamisen johtamiselle.

Osaamisen kehittäminen

Terveydenhuolto on työvoimavaltainen ala, jossa henkilöstön asiantuntemus on avainroolissa työn tuloksia ja vaikuttavuutta mitattaessa. Myös työvälineet ja menetelmät kehittyvät ja digitalisaatio vaatii uudenlaisia taitoja. Siksi investoinnit organisaation, työyhteisön ja yksilöiden osaamiseen ovat välttämättömiä. YTHS:llä ammatillisen kehittymisen pohjana on säätiön strategia, joka ohjaa koulutuksen suunnittelua ja tarjontaa ammattiryhmien tarpeisiin. Vuonna 2021 YTHS:llä toteutui lähes kuusi (5,92) koulutuspäivää henkilötyövuotta kohden.

Itseohjautuvuus oli yksi vuoden 2021 suurista koulutusteemoista. YTHS uusi palvelumalli perustuu moniammatillisiin tiimeihin, joissa tiimien itseohjautuvuus tehostaa työtä ja lisää työhyvinvointia. Matka työyhteisöjen itseohjautuvuuteen käynnistyi esihenkilöiden valmentamisella itseohjautuvien tiimien johtamiseen.

Henkilöstön näkemykset ohjaavat työhyvinvoinnin kehittämistä

YTHS kartoittaa työhyvinvointikyselyllä säännöllisesti työyhteisön ja työntekijöiden työhyvinvointia ja kehittämiskohteita. Poikkeuksellinen muutosten vuosi lisäsi tarvetta koota systemaattisesti henkilöstön ajatuksia ja erilaisia kyselyjä tehtiin normaalia enemmän.

- YTHS Pulssi -kysely toteutettiin kuukausittain toukokuusta joulukuuhun. Pulssi-kyselyjen tavoitteena oli tukea muutosjohtamista säännöllisellä tilannekuvalla henkilöstön hyvinvoinnista.
- Korona-tilanteen näyttäessä hetkellisesti paremmalta säätiön koronavarautumisryhmä valmisti ns. entry-strategiaa, jonka yhteydessä henkilöstöltä koottiin kokemuksia ja näkemyksiä etätöiden eduista ja haitoista. Kyselyn tuloksia käsiteltiin laajasti eri henkilöstöryhmissä ja ne otettiin huomioon etätöilynauksen suunnittelussa.
- Laaja työhyvinvointikysely toteutettiin syksyllä yhteistyössä YTHS:n työeläkeyhtiön Elon kanssa. Kyselyn tulos (3,72/5) pysyi tismalleen samana kuin vuonna 2019. YTHS:n henkilöstön kokema työhyvinvointi vastaa sote-alan keskiarvoa. Suurten muutosten keskellä tätä voidaan pitää onnistumisena. Vahvuuksina kyselyssä nousivat esiin esihenkilötyö, vastaajien omat elämäntavat sekä keskinäinen arvostus työyhteisössä. Kehitettäviä asioita olivat vaihtumismahdollisuudet omaan työhön, yhteinen muutoksen hallinta sekä vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen.

HENKILÖSTÖÄ
960
vuonna 2021

HENKILÖSTÖ LUKUINA 2021*

*luvut 31.12.2021

41,2

vuotta
henkilöstön
keski-ikä

90,6 %

työsuhteista on
vakinaisia

10 %
miehiä

90 %
naisia

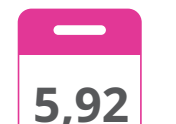

64

- vuotiaana
keskimääräisesti
eläkkeelle

32
hallinnon
työntekijää

5,92
htv

koulutuspäivät

Osaavia ammattilaisia oppisopimuksella

YTHS:llä kokeiltiin vuonna 2021 oppisopimus-koulutusta suunterveyden sektorilla. Helsingissä Töölön palvelupisteessä aloitti heinäkuussa neljä hammas-hoitajaksi opiskelevaa oppisopimusopiskelijaa. Oppisopimuskoulutus kestää noin vuoden ja koostuu työssä oppimisesta sekä Stadin ammatti-opiston tuottamista teoriaopinnoista. Oppisopimusopiskelijat ovat pitäneet hyvänä sitä, että YTHS:llä perustytöä pääsee harjoittelemaan laajasti. Kiitosta saavat myös Töölön palvelupisteeseen hammashoitajat ja hammaslääkärit, jotka ovat jakaneet osaamistaan. Kokemukset oppisopimuskoulutuksesta ovat olleet rohkaisevia ja palautteet positiivisia. Uusi oppisopimuspaikkoja Töölössä on jo avattu.

[Lue oppisopimusopiskelijoiden kokemuksista](#)

188
terveyden-
ja sairaan-
hoitajaa

167
hammas-
hoitajaa ja
suuhygienistiä

124
lääkäreä

113
hammas-
lääkäreä

95
psykologia

83
psykiatrista
sairaan-
hoitajaa

65
avustavaa
henkilöstöä

59
esi-
henkilöä

34
fysio-
terapeuttia

32
hallinnon
työntekijää

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tarina

Opiskelijoiden perustama YTHS on kehittynyt ja ainutlaatuinen opiskeluterveydenhuollon toimija ja olennainen osa suomalaista terveydenhuoltojärjestelmää.

Opiskeluterveydenhuolto otti Suomessa ensimmäiset askeleensa 1930-luvulla, kun tuberkuloosi kiusasi kaupunkeihin muuttaneita ylioppilaita ja nosti tarpeen nuorten terveyden ja hyvinvoinnin vaalimiseksi. Lääkäri Göta Tingvald pani alulle ylioppilaiden keuhkotarkastukset ja toimi YTHS:ää edeltäneen Terveydenhuoltotoimiston ylläpitäjänä.

Nykymuotoinen YTHS syntyi 1954, kun Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) laajensi Helsingissä toimineen Ylioppilaiden terveydenhuoltotoimis-

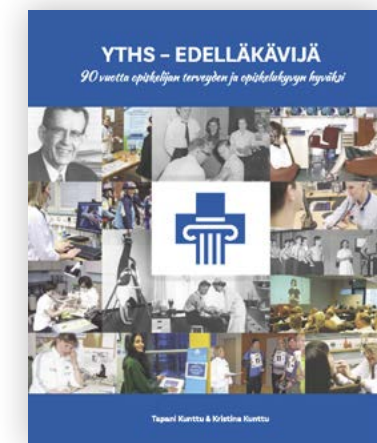
ton toiminnan valtakunnalliseksi. Hammashoitopalvelut käynnistettiin heti seuraavana vuonna. Opiskelijoiden mielenterveyttä ryhdyttiin kartoittamaan 1960-luvulla ja mielenterveyslinja käynnistettiin vuonna 1969. Säännölliset terveystarkastukset kaikille uusille opiskelijoille alkoivat vuonna 1972.

Perustamisestaan lähtien YTHS palveli kasvavaa yliopisto-opiskelijoiden joukkoa. Uusia palvelupisteitä perustettiin aina sinne, missä uusi yliopisto tai sen sivupiste aloitti toimintansa. Vuonna 1990 opiskelijamäärä ylitti 100 000 rajapyykin ja vuonna 2020 YTHS huolehti 127 000 yliopisto-opiskelijan terveysterveystoimista.

Vuoden 2021 alussa tuli voimaan eduskunnan kaksi vuotta aiemmin hyväksymä laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Sen myötä ammattikorkeakouluissa opiskelevat tulivat YTHS:n palvelujen piiriin ja YTHS kasvoi voimakkaasti. Palvelupisteitä on 45 paikkakunnalla ja omia palvelupisteitä on 23. Noin 1000 työntekijän voimin YTHS tuottaa nyt kaikkien korkeakouluopiskelijoiden terveysterveystoimista.

YTHS:n tarina yksissä kansissa

YTHS:n matka opiskeluterveydenhuollon asiantuntijana ja kehittäjänä on suomalainen menestystarina. Säätiön tarina koottiin kesällä 2021 yksiin kansiin. *YTHS – EDELLÄKÄVIJÄ. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi* -teos avaa opiskeluterveydenhuollon polkua osana suomalaista terveydenhuoltoa, ja kertoo YTHS:n tarinaa sen edelläkävijänä ja ainutlaatuisena toimijana. Teos antaa äänen kiinnostaville tarinoille, tapahtumille ja yksilöille.

YTHS – EDELLÄKÄVIJÄ. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi.

Tapani Kunttu & Kristina Kunttu:
YTHS – edelläkävijä. 90 vuotta opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn hyväksi. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö 2021. 641 s.

[Tutustu teokseen](#)

Y · T · H · S

YLIOPPILAIDEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ

yths.fi | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#)